

**COMITETUL EXECUTIV
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI**

HOTĂRÂREA nr.
din _____ 20 __

**Pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de fonduri proprii pentru riscul
operațional, modificarea și abrogarea
unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei**

În temeiul art.44 lit.a) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art.544), cu modificările ulterioare și art.70 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727), cu modificările ulterioare
Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

Prezenta hotărâre transpune parțial Regulamentul nr. 575/2013 (art. 1 lit. (a); art.4 pct.52, 52a, 52b, 52c, art.311a-324) al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, CELEX: 32013R0575, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1623 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024.

1. Se aprobă Regulamentul privind cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional (se anexează).

2. Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.113/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului operațional pentru bănci potrivit abordării de bază și abordării standardizate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.183-194, art.544), înregistrată la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr.1335/2018, se abrogă începând cu 01.01.2027.

3. Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.322/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.1-5, art.56), înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr.1400/2018, se modifică după cum urmează:

3.1. La pct.4:

3.1.1. definiția „risc aferent tehnologiei informației și comunicațiilor (risc TIC)” va avea următorul cuprins: „risc aferent tehnologiei informației și comunicațiilor (risc TIC)” înseamnă riscul de pierderi legat de orice circumstanță care poate fi identificată în mod rezonabil în legătură cu utilizarea rețelelor și a sistemelor informatice care, dacă se materializează, ar putea compromite securitatea rețelelor și a sistemelor informatice, a oricărui instrument sau proces dependent de tehnologie, a operațiunilor și proceselor sau a prestării de servicii prin producerea de efecte adverse în mediul digital sau fizic;

3.1.2. după definiția „risc de decontare” se introduce definiția „risc juridic ” cu următorul conținut: „risc juridic” înseamnă riscul de pierdere, inclusiv cheltuielile, amenzile, penalitățile sau daunele punitive pe care o bancă le-ar putea suporta ca urmare a unor evenimente care duc la proceduri judiciare, inclusiv următoarele:

- a) acțiuni de supraveghere și tranzacții extrajudiciare;
- b) absența unei acțiuni atunci când o astfel de acțiune este necesară pentru a respecta o obligație juridică;
- c) acțiuni întreprinse pentru a evita respectarea unei obligații juridice;
- d) evenimente legate de o conduită necorespunzătoare, care sunt evenimente ce rezultă din abateri săvârșite cu intenție sau din neglijență, inclusiv prestarea necorespunzătoare de servicii financiare sau furnizarea de informații inadecvate sau înșelătoare privind riscul financiar al produselor vândute de bancă;
- e) nerespectarea oricărei cerințe derivate din dispozițiile statutare sau legislative naționale sau internaționale;
- f) nerespectarea oricărei cerințe derivate din acorduri contractuale sau a unor norme interne și coduri de conduită stabilite în conformitate cu normele și practicile naționale sau internaționale;
- g) nerespectarea normelor de etică.

Riscul juridic nu cuprinde rambursările către terți sau angajați și compensațiile rezultate din oportunități de afaceri în cazul în care nu s-a încălcat nicio normă și nicio regulă de conduită etică, iar banca și-a îndeplinit obligațiile în timp util. Riscul juridic nu cuprinde nici costurile juridice externe în cazul în care evenimentul care generează respectivele costuri externe nu este un eveniment de risc operațional.”

3.1.3. după definiția „risc de lichiditate” se introduce definiția „risc de model” cu următorul conținut: „risc de model - înseamnă riscul de pierdere care rezultă în urma unor decizii care se bazează în principal pe rezultatul modelelor interne din cauza erorilor în elaborarea, dezvoltarea, estimarea parametrilor, punerea în aplicare sau utilizarea ori monitorizarea unor astfel de modele, inclusiv din cauza următoarelor:

- a) elaborarea necorespunzătoare a modelului intern ales și a caracteristicilor sale;
- b) verificarea necorespunzătoare a caracterului adecvat al modelului intern ales în ceea ce privește instrumentul financiar care trebuie evaluat sau produsul cărui trebuie să i se stabilească un preț ori a caracterului adecvat al modelului intern ales pentru condițiile de piață aplicabile;
- c) erorile în punerea în aplicare a modelului intern ales;
- d) evaluările incorecte la prețul pieței și măsurarea incorectă a riscului ca urmare a unei erori în momentul înregistrării unei tranzacții în sistemul de tranzacționare;
- e) utilizarea modelului intern ales sau a rezultatelor acestuia într-un scop pentru care modelul respectiv nu a fost conceput sau cărui nu îi era destinat, inclusiv manipularea parametrilor de modelare;

f) monitorizarea sau validarea tardivă sau ineficace a performanței modelului sau a capacității predictive de a evalua dacă modelul intern ales este în continuare adecvat scopului;”

3.1.4. definiția „risc operațional” va avea următorul cuprins: „risc operațional” înseamnă riscul de pierdere care rezultă fie din utilizarea unor procese, persoane sau sisteme interne inadecvate sau care nu și-au îndeplinit funcția în mod corespunzător, fie din evenimente externe, incluzând riscul juridic, riscul de model și riscul aferent tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, fără a se limita la acestea, dar excluzând riscul strategic și riscul reputațional;.

3.2. Pct.262 va avea următorul cuprins: „262. În procesul de administrare a riscului operațional, banca va lua în considerare evenimentele de pierdere enumerate în secțiunea 9, capitolul III din Regulamentul privind cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional, aprobat prin HCE al BNM nr.XX/2025”.

3.3. Se completează cu pct.262¹ cu următorul cuprins:

„262¹. În vederea colectării și analizei datelor generale despre pierderile interne, băncile vor aplica praguri interne aferente pierderilor generate de evenimentele de risc operațional, în dependență de complexitatea și profilul de risc al băncii, în scopul gestionării prudente a riscului operațional.”

3.4. La pct.354 subpct.3) textul „, subestimarea riscului operațional în contextul utilizării abordării de bază sau abordării standardizate” se exclude.

4. Regulamentul cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.158/2020 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.188-192, art.667), înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr.1581/2020, se modifică după cum urmează:

4.1. Subpct.5) din pct.59 va avea următorul cuprins:

„5) cerințele de fonduri proprii calculate în conformitate cu Regulamentul privind cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.XX din ZZ.LL.202X”

4.2. Pct.64 se abrogă.

4.3. În anexa nr.11 în tabel rândurile 23-25 se exclud.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 1 ianuarie 2027.

Anexă
la Hotărârea Comitetului executiv
al Băncii Naționale a Moldovei
nr.XX din ZZ.LL.AAAA

REGULAMENT PRIVIND CERINȚA DE FONDURI PROPRII PENTRU RISCUL OPERAȚIONAL

Prezentul regulament transpune parțial Regulamentul nr. 575/2013 (art. 1 lit. (a); art.311a -324) al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, CELEX: 32013R0575, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1623 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024.

Capitolul I PREVEDERI GENERALE

Secțiunea 1. Domeniu de aplicare

1. Prezentul regulament stabilește reguli privind cerințele de fonduri proprii pentru riscul operațional potrivit abordării standardizate, în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii conform actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei cu privire la fondurile proprii și cerințele de capital
2. Prezentul regulament se aplică băncilor persoane juridice din Republica Moldova, precum și sucursalelor din Republica Moldova ale băncilor din alte state.
3. Băncile respectă obligațiile prevăzute în prezentul regulament pe bază individuală. După caz, băncile îndeplinesc, în măsura și potrivit metodelor stipulate în capitolul IV din Regulamentul cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.101/2020, obligațiile prevăzute în prezentul regulament pe baza situației lor consolidate.

Secțiunea 2. Definiții

4. Termenii și expresiile utilizate în prezentul regulament au semnificația prevăzută în Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (în continuare – Legea nr.202/2017) și în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei emise în aplicarea legii menționate.

5. În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

5.1. „eveniment de risc operațional” înseamnă orice eveniment legat de un risc operațional care generează o pierdere sau pierderi multiple în cursul unui sau mai multor exerciții financiare;

5.2. „pierdere brută agregată” înseamnă suma tuturor pierderilor brute legate de același eveniment de risc operațional în cursul unui sau mai multor exerciții financiare;

5.3. „pierdere netă agregată” înseamnă suma tuturor pierderilor nete legate de același eveniment de risc operațional în cursul unui sau mai multor exerciții financiare;

5.4. „pierderi grupate” înseamnă toate pierderile operaționale determinate de un declanșator-suport comun sau o cauză profundă comună care ar putea fi grupate într-un singur eveniment de risc operațional.

Capitolul II

CERINȚA DE FONDURI PROPRII PENTRU RISCUL OPERAȚIONAL

Secțiunea 1. Calculul cerinței de fonduri proprii pentru riscul operațional

6. Cerința de fonduri proprii pentru riscul operațional este componenta indicatorului de activitate calculată în conformitate cu pct.7.

7. Băncile își calculează componenta indicatorului de activitate conform următoarei formule:

$$BIC = \begin{cases} 0,12 \cdot BI, & \text{unde } BI \leq 1 \\ 0,12 + 0,15 \cdot (BI - 1), & \text{unde } 1 < BI \leq 30 \\ 4,47 + 0,18 \cdot (BI - 30), & \text{unde } BI > 30 \end{cases}$$

unde:

BIC = componenta indicatorului de activitate;

BI = indicatorul de activitate, exprimat în miliarde de lei moldovenești, calculat în conformitate cu secțiunea 2.

Secțiunea 2. Indicatorul de activitate

8. Băncile își calculează indicatorul de activitate conform următoarei formule:

$$BI = ILDC + SC + FC$$

unde:

BI= indicatorul de activitate, exprimat în miliarde de lei moldovenești

ILDC = componenta dobânzilor, contractelor de leasing și dividendelor, exprimată în miliarde de lei moldovenești și calculată în conformitate cu pct.9;

SC = componenta serviciilor, exprimată în miliarde de lei moldovenești și calculată în conformitate cu pct.10;

FC = componenta financiară, exprimată în miliarde de lei moldovenești și calculată în conformitate cu pct.11.

9. În sensul pct.8, componenta dobânzilor, contractelor de leasing și dividendelor se calculează în conformitate cu următoarea formulă:

$$ILDC = \min(IC, 0,0225 \cdot AC) + DC$$

unde:

ILDC = componenta dobânzilor, contractelor de leasing și dividendelor;

IC = componenta dobânzilor, care reprezintă veniturile din dobânzi ale băncii din toate activele financiare și alte venituri din dobânzi, inclusiv veniturile financiare din contractele de leasing financiar, veniturile din contractele de leasing operațional și profiturile din activele care fac obiectul unui contract de leasing, minus cheltuielile băncii cu dobânzile aferente tuturor datoriilor financiare și alte cheltuieli cu dobânzile, inclusiv cheltuielile cu dobânzile provenite din contracte de leasing financiar și operațional, din amortizarea și deprecierea activelor care fac obiectul unui contract de leasing operațional și din pierderile rezultate din astfel de active, calculată ca medie anuală a valorilor absolute ale diferențelor pe ultimele trei exerciții financiare;

AC = componenta activelor, care reprezintă suma cuantumurilor brute totale ale creditelor în curs de derulare, avansurilor, titlurilor de valoare purtătoare de dobândă, inclusiv obligațiuni de stat, și activelor care fac obiectul unui contract de leasing ale băncii, calculată ca medie anuală pe ultimele trei exerciții financiare pe baza cuantumurilor de la sfârșitul fiecăruia dintre exercițiile financiare respective;

DC = componenta dividendelor, care reprezintă veniturile din dividende ale băncii din investiții în acțiuni și fonduri care nu au fost consolidate în situațiile financiare ale băncii, inclusiv veniturile din dividende provenite de la filiale, entități asociate și asocieri în participație neconsolidate, calculată ca medie anuală pe ultimele trei exerciții financiare.

10. În sensul pct.8, componenta serviciilor se calculează în conformitate cu următoarea formulă:

$$SC = \max(OI, OE) + \max(FI, FE)$$

unde:

SC = componenta serviciilor;

OI = alte venituri din exploatare, care reprezintă media anuală pe ultimele trei exerciții financiare a veniturilor băncii din operațiunile bancare obișnuite care nu sunt incluse în alte elemente ale indicatorului de activitate, dar sunt de natură similară;

OE = alte cheltuieli de exploatare, care reprezintă media anuală pe ultimele trei exerciții financiare a cheltuielilor și pierderilor băncii din operațiunile bancare obișnuite care nu sunt incluse în alte elemente ale indicatorului de activitate, dar sunt de natură similară, precum și din evenimentele de risc operațional;

- FI = componenta veniturilor din taxe și comisioane, care reprezintă media anuală pe ultimele trei exerciții financiare a veniturilor băncii obținute din furnizarea de consultanță și de servicii, inclusiv veniturile obținute de bancă prin externalizarea serviciilor financiare;
- FE = componenta cheltuielilor cu taxe și comisioane, care reprezintă media anuală pe ultimele trei exerciții financiare a cheltuielilor plătite de bancă pentru a beneficia de consultanță și servicii, inclusiv taxele de externalizare plătite de bancă pentru furnizarea de servicii financiare, dar excluzând taxele de externalizare plătite pentru furnizarea de servicii nefinanciare.

11. În sensul pct.8, componenta financiară se calculează în conformitate cu următoarea formulă:

$$FC = TC + BC$$

unde:

- FC = componenta financiară;
- TC = componenta portofoliului de tranzacționare, care reprezintă media anuală a valorilor absolute pe ultimele trei exerciții financiare ale profitului net sau pierderii nete, după caz, rezultat(ă) din portofoliul de tranzacționare al băncii, stabilit, după caz, fie în conformitate cu standardele de contabilitate, fie în conformitate cu capitolul II din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de piață potrivit abordării standardizate, aprobat prin HCE al BNM nr.114/2018, inclusiv din activele și datoriile destinate tranzacționării, din contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor și din diferențele de curs valutar;
- BC = componenta portofoliului bancar, care reprezintă media anuală a valorilor absolute pe ultimele trei exerciții financiare ale profitului net sau pierderii nete, după caz, rezultat(ă) din afara portofoliului de tranzacționare al băncii, inclusiv din activele și datoriile financiare evaluate la valoarea justă prin profit și pierdere, din contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor, din diferențele de curs valutar și din câștigurile și pierderile realizate din activele și datoriile financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit și pierdere.

12. La calcularea indicatorului de activitate, băncile nu utilizează niciunul dintre următoarele elemente:

- 12.1. veniturile și cheltuielile provenite din activitățile de asigurare sau reasigurare;
- 12.2. primele plătite și plățile primite pentru polițele de asigurare sau de reasigurare achiziționate;
- 12.3. cheltuielile administrative, inclusiv cheltuielile cu personalul, taxele de externalizare plătite pentru furnizarea de servicii nefinanciare și alte cheltuieli administrative;
- 12.4. recuperarea cheltuielilor administrative, inclusiv recuperarea plăților efectuate în numele clienților;
- 12.5. cheltuielile cu spațiile și activele fixe, cu excepția cazului în care aceste cheltuieli rezultă din evenimente de riscuri operaționale;

12.6. deprecierea imobilizărilor corporale și amortizarea imobilizărilor necorporale, cu excepția deprecierei aferente activelor care fac obiectul unui contract de leasing operațional, care trebuie inclusă în cheltuielile de leasing financiar și operațional;

12.7. provizioanele și reluările de provizioane, cu excepția cazului în care aceste provizioane sunt legate de evenimente de riscuri operaționale;

12.8. cheltuielile generate de capitalul social rambursabil la cerere;

12.9. deprecierea și reluarea deprecierei;

12.10. modificările fondului comercial recunoscut în profit sau pierdere;

12.11. impozitul pe profit.

13. În cazul în care o bancă funcționează de mai puțin de trei ani, aceasta utilizează estimări ale evoluției activității pentru calcularea componentelor relevante ale indicatorului său de activitate, cu condiția ca acestea să fie considerate satisfăcătoare de către BNM în cadrul procesului de supraveghere. Banca începe să utilizeze date istorice de îndată ce acestea sunt disponibile.

Secțiunea 3. Ajustările indicatorului de activitate

14. Băncile includ în calculul indicatorului lor de activitate elementele indicatorului de activitate aferente entităților sau activităților fuzionate sau achiziționate din momentul fuziunii sau al achiziției, după caz, acoperind ultimele trei exerciții financiare.

15. Băncile pot solicita BNM aprobarea prealabilă de a exclude din indicatorul de activitate cuantumul legate de entitățile sau activitățile cedate.

CAPITOLUL III

COLECTAREA DATELOR ȘI GUVERNANȚA

Secțiunea 1. Calcularea pierderii anuale din riscul operațional

16. Băncile cu un indicator de activitate mai mare sau egal cu 750 de milioane lei moldovenești își calculează pierderea anuală din riscul operațional ca sumă a tuturor pierderilor nete dintr-un exercițiu financiar dat, calculate în conformitate cu pct.28, care sunt egale sau mai mari decât pragurile datelor privind pierderile prevăzute la pct.36 sau 37.

17. Prin derogare de la pct.16, BNM le poate acorda băncilor cu un indicator de activitate care nu depășește 1 miliard lei moldovenești o derogare de la cerința de a calcula pierderea anuală din riscul operațional, cu condiția ca banca în cauză va demonstra într-un mod considerat satisfăcător de BNM, că aplicarea pct.16 ar constitui pentru aceasta o povară nejustificată.

18. În sensul pct.16, indicatorul de activitate relevant este valoarea cea mai mare dintre valorile indicatorului de activitate raportate de bancă la ultimele opt date de referință a raportării. O bancă care nu și-a raportat încă indicatorul de activitate utilizează cel mai recent indicator de activitate.

Secțiunea 2. Setul de date privind pierderile

19. Băncile care calculează o pierdere anuală din riscul operațional în conformitate cu pct.16 dispun de un cadru de administrare, procese și mecanisme care să permită colectarea și actualizarea în permanență a unui set de date privind pierderile care să cuprindă, pentru fiecare eveniment de risc operațional înregistrat, cuantumul pierderii brute, recuperările din alte

activități decât cele de asigurare, recuperările din asigurări, datele de referință și pierderile grupate, inclusiv cele rezultate în urma unor evenimente legate de o conduită necorespunzătoare.

20. Setul de date privind pierderile al băncii cuprinde toate evenimentele de risc operațional care decurg de la toate entitățile incluse în perimetrul de consolidare în temeiul Regulamentului cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr.101/2020.

21. În scopul pct.19, băncile:

21.1. includ în setul de date privind pierderile fiecare eveniment de risc operațional înregistrat în cursul unui sau mai multor exerciții financiare;

21.2. utilizează data contabilizării pentru a include pierderile legate de evenimentele de risc operațional în setul de date privind pierderile;

21.3. alocă pierderile și recuperările aferente unui eveniment de risc operațional comun sau unor evenimente de risc operațional conexe survenite de-a lungul timpului și înregistrate în conturi pe parcursul mai multor exerciții financiare exercițiilor financiare corespunzătoare setului de date privind pierderile, în conformitate cu tratamentul contabil al acestora.

22. De asemenea, băncile colectează:

22.1. informații privind datele de referință ale evenimentelor de risc operațional, inclusiv:

22.1.1. data la care evenimentul de risc operațional a avut loc sau a început pentru prima dată („data apariției”), dacă este disponibilă;

22.1.2. data la care banca a luat cunoștință de evenimentul de risc operațional („data descoperirii”);

22.1.3. data sau datele la care un eveniment de risc operațional generează o pierdere sau rezerva ori provizionul pentru o pierdere, recunoscute în conturile de profit și pierdere ale băncii („data contabilizării”);

22.2. informații privind orice recuperare a quantumurilor pierderilor brute, precum și informații descriptive privind factorii determinanți sau cauzele evenimentelor de pierdere.

23. Nivelul de detaliu al oricărei informații descriptive este proporțional cu quantumul pierderii brute.

24. O bancă nu include în setul de date privind pierderile evenimentele de risc operațional legate de riscul de credit care sunt contabilizate în quantumul ponderat la risc al expunerii pentru riscul de credit. Evenimentele de risc operațional care sunt legate de riscul de credit, dar care nu sunt contabilizate în quantumul ponderat la risc al expunerii pentru riscul de credit se includ în setul de date privind pierderile.

25. Evenimentele de risc operațional legate de riscul de piață se tratează ca risc operațional și se includ în setul de date privind pierderile.

26. La cererea BNM, o bancă trebuie să coreleze datele sale interne istorice privind pierderile cu tipul de evenimente.

27. În sensul prezentei secțiuni, băncile asigură stabilitatea, soliditatea și performanța sistemelor și infrastructurii informatice necesare pentru a menține și a actualiza setul de date privind pierderile, în special asigurând toate elementele următoare:

27.1. sistemele și infrastructura lor informatică sunt stabile și reziliente și stabilitatea și reziliența acestora pot fi menținute în mod continuu;

27.2. sistemele și infrastructura lor informatică fac obiectul unor procese de gestionare a configurației, a modificărilor și a versiunilor;

27.3. în cazul în care o bancă externalizează părți ale întreținerii sistemelor și infrastructurii sale informatice, stabilitatea, soliditatea și performanța sistemelor și a infrastructurii informatice sunt asigurate prin confirmarea cel puțin a următoarelor elemente:

27.3.1. sistemele și infrastructura sa informatică sunt stabile și reziliente și stabilitatea și reziliența acestora pot fi menținute în mod continuu;

27.3.2. procesul de planificare, creare, testare și implementare a sistemelor și infrastructurii informatice este solid și adecvat în ceea ce privește managementul de proiect, administrarea riscurilor, guvernanta, ingineria, asigurarea calității și planificarea testării, modelarea și dezvoltarea sistemelor, asigurarea calității în legătură cu toate activitățile, inclusiv revizuirea codurilor și, după caz, verificarea codurilor, și testarea, inclusiv acceptarea de către utilizatori;

27.3.3. sistemele și infrastructura sa informatică fac obiectul unor procese de gestionare a configurației, a modificărilor și a versiunilor;

27.3.4. procesul de planificare, creare, testare și implementare a sistemelor și infrastructurii informatice și a planurilor de urgență este aprobat de consiliul băncii sau de organul executiv al băncii și consiliul băncii și organul executiv sunt informate periodic cu privire la performanța sistemelor și a infrastructurii informatice.

Secțiunea 3. Calcularea pierderii nete și a pierderii brute

28. În sensul pct.16, băncile calculează pierderea netă pentru fiecare eveniment de risc operațional, după cum urmează:

$$\text{pierdere netă} = \text{pierdere brută} - \text{recuperare}$$

unde:

pierdere = o pierdere legată de un eveniment de risc operațional înainte de efectuarea brută oricărui tip de recuperare;

recuperare = unul sau mai multe evenimente independente legate de evenimentul de risc operațional inițial, separate în timp, prin care se primesc fonduri sau intrări de beneficii economice de la un terț.

29. Băncile mențin în permanență un calcul actualizat al pierderii nete pentru fiecare eveniment specific de risc operațional. În acest scop, băncile actualizează calculul pierderii nete pe baza variațiilor observate sau estimate ale pierderii brute și ale recuperării pentru fiecare exercițiu financiar din ultimii 10 ani. În cazul în care se observă pierderi legate de același eveniment de risc operațional în cursul mai multor exerciții financiare din intervalul de timp de 10 ani menționat, banca calculează și actualizează:

29.1. pierderea netă, pierderea brută și recuperarea pentru fiecare dintre exercițiile financiare din intervalul de timp de 10 ani în care au fost înregistrate pierderea netă, pierderea brută și recuperarea;

29.2. pierderea netă agregată, pierderea brută agregată și recuperarea agregată pentru toate exercițiile financiare relevante din intervalul de timp de 10 ani.

30. În sensul pct.28, în calculul pierderii brute se includ următoarele elemente:

30.1. cheltuielile directe, cum ar fi deprecierile, decontările, sumele plătite pentru repararea prejudiciilor, penalitățile și dobânzile de întârziere și cheltuielile juridice, din conturile de profit și pierdere ale băncii și reducerile valorii contabile datorate evenimentului de risc operațional, inclusiv:

30.1.1. în cazul în care evenimentul de risc operațional este legat de riscul de piață, costurile aferente lichidării pozițiilor pe piață din cuantumul pierderilor înregistrate pentru elementele de risc operațional;

30.1.2. în cazul în care plățile sunt legate de deficiențe sau de procese inadecvate ale băncii, penalitățile, dobânzile, penalitățile de întârziere, cheltuielile juridice și impozitele, fără a se include cuantumul inițial al impozitului datorat, cu excepția cazului în care cuantumul respectiv este deja inclus la subpct.30.5;

30.2. costurile suportate ca urmare a evenimentului de risc operațional, inclusiv cheltuielile externe care au o legătură directă cu evenimentul de risc operațional și costurile reparațiilor sau ale înlocuirilor efectuate, suportate pentru a restabili situația existentă înainte de producerea evenimentului de risc operațional;

30.3. provizioanele sau rezervele contabilizate în conturile de profit și pierdere pentru acoperirea impactului potențial al pierderii operaționale, inclusiv al pierderii rezultate în urma unor evenimente legate de o conduită necorespunzătoare;

30.4. pierderile provenite din evenimente de risc operațional cu un impact financiar definitiv, care sunt înregistrate temporar în conturi tranzitorii sau conturi de așteptare și care nu sunt încă recunoscute în contul de profit și pierdere („pierderi latente”);

30.5. impacturile economice negative înregistrate într-un exercițiu financiar care se datorează evenimentelor de risc operațional cu impact asupra fluxurilor de numerar sau a situațiilor financiare aferente exercițiilor financiare anterioare („pierderi temporare”).

31. În sensul subpct.30.4, pierderile latente semnificative se includ în setul de date privind pierderile într-un termen proporțional cu dimensiunea și vechimea elementului latent.

32. În sensul subpct.30.5, banca include pierderile temporare semnificative în setul de date privind pierderile în cazul în care aceste pierderi se datorează unor evenimente de risc operațional care acoperă o perioadă mai lungă decât un exercițiu financiar. Băncile includ în cuantumul pierderii înregistrate pentru elementul de risc operațional într-un exercițiu financiar pierderile datorate corectării erorilor de contabilizare survenite în orice exercițiu financiar anterior, chiar și în cazul în care pierderile respective nu afectează în mod direct părți terțe. În cazul în care există pierderi temporare semnificative și evenimentul de risc operațional afectează direct părți terțe, inclusiv clienți, furnizori și angajați ai băncii, banca include, de asemenea, reformularea oficială a rapoartelor financiare emise anterior.

33. În sensul pct.28, din calculul pierderii brute se exclud următoarele elemente:

33.1. costurile contractelor de întreținere generală aferente imobilizărilor corporale;

33.2. cheltuielile interne sau externe menite să consolideze activitatea după pierderile din riscul operațional, inclusiv cheltuielile legate de modernizări, îmbunătățiri, adoptarea de măsuri privind evaluarea riscurilor și consolidarea acestora;

33.3. primele de asigurare.

34. În sensul pct.28, recuperările se utilizează pentru a reduce pierderile brute numai în cazul în care banca a primit plata. Creanțele nu sunt considerate recuperări.

35. La cererea BNM, banca furnizează toată documentația necesară pentru verificarea plăților primite și luate în considerare la calcularea pierderii nete aferente unui eveniment de risc operațional.

Secțiunea 4. Pragurile datelor privind pierderile

36. La calcularea pierderii anuale din riscul operațional menționate la pct.16, băncile iau în considerare, din setul de date privind pierderile, evenimentele de risc operațional cu o pierdere netă, calculată în conformitate cu secțiunea 3, care este mai mare sau egală cu 20 000 lei moldovenești.

37. Fără a aduce atingere pct.36 și în sensul Regulamentului cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, aprobat prin HCE al BNM nr. 158/2020 băncile calculează, de asemenea, pierderea anuală din riscul operațional menționată la pct.16, luând în considerare, din setul de date privind pierderile, evenimentele de risc operațional cu o pierdere netă, calculată în conformitate cu secțiunea 3, care este mai mare sau egală cu 100 000 lei moldovenești.

38. În cazul unui eveniment de risc operațional care generează pierderi pe parcursul mai multor exerciții financiare, astfel cum se menționează la pct.29, pierderea netă care trebuie luată în considerare pentru pragurile menționate la pct.36 și 37 este pierderea netă agregată.

Secțiunea 5. Excluderea pierderilor

39. O bancă poate solicita BNM aprobarea prealabilă de a exclude din calculul pierderii sale anuale din riscul operațional evenimentele excepționale de risc operațional care nu mai sunt relevante pentru profilul de risc al băncii, dacă sunt îndeplinite toate condițiile următoare:

39.1. banca poate demonstra, într-un mod considerat satisfăcător de BNM, că cauza evenimentului de risc operațional care a generat pierderile respective din riscul operațional nu se va mai reproduce;

39.2. pierderea netă agregată din evenimentul de risc operațional corespunzător este:

39.2.1. fie mai mare sau egală cu 10 % din pierderea medie anuală din riscul operațional a băncii, calculată pentru ultimele 10 exerciții financiare și pe baza pragului menționat la pct.36, în cazul în care evenimentul de pierdere din riscul operațional se referă la activități care fac încă parte din indicatorul de activitate;

39.2.2. fie legată de un eveniment de risc operațional care se referă la activități cesionate care nu mai sunt incluse în indicatorul de activitate în conformitate cu pct.15;

39.3. pierderea din riscul operațional a fost inclusă în baza de date privind pierderile pentru o perioadă minimă de un an, cu excepția cazului în care pierderea din riscul operațional este legată de activități cesionate care nu mai sunt incluse în indicatorul de activitate în conformitate cu pct.15.

40. În sensul subpct.39.3, perioada minimă de un an începe de la data la care evenimentul de risc operațional, inclus în setul de date privind pierderile, a depășit pentru prima oară pragul de semnificație prevăzut la pct.36.

41. O bancă care solicită aprobarea menționată la pct.39 îi transmite BNM justificări documentate pentru excluderea unui eveniment excepțional de risc operațional, inclusiv:

41.1. o descriere a evenimentului de risc operațional;

41.2. dovada că pierderea cauzată de evenimentul de risc operațional depășește pragul de semnificație pentru excluderea pierderilor menționat la subpct.39.2.1 , inclusiv data la care evenimentul de risc operațional respectiv a depășit pragul de semnificație;

41.3. data la care evenimentul de risc operațional în cauză ar fi exclus, având în vedere perioada minimă de includere prevăzută la subpct.39.3;

41.4. motivul pentru care evenimentul de risc operațional nu mai este considerat relevant pentru profilul de risc al băncii;

41.5. demonstrarea faptului că nu există expuneri legale similare sau reziduale și că evenimentul de risc operațional care urmează să fie exclus nu are nicio relevanță pentru alte activități sau produse;

41.6. rapoarte privind analiza sau validarea independentă a băncii, care să confirme că evenimentul de risc operațional nu mai este relevant și că nu există expuneri legale similare sau reziduale;

41.7. dovada că organele competente ale băncii au aprobat, în cadrul proceselor de aprobare ale băncii, cererea de excludere a evenimentului de risc operațional și data acestei aprobări;

41.8. impactul excluderii evenimentului de risc operațional asupra pierderii anuale din riscul operațional.

Secțiunea 6. Includerea pierderilor de la entități sau activități fuzionate sau achiziționate

42. Pierderile care provin de la entități sau activități fuzionate sau achiziționate se includ în setul de date privind pierderile de îndată ce elementele indicatorului de activitate legate de respectivele entități sau activități sunt incluse în calculul indicatorului de activitate al băncii, în conformitate cu pct.14. În acest scop, băncile includ pierderile observate în cursul unei perioade de 10 ani înainte de achiziție sau fuziune.

Secțiunea 7. Exhaustivitatea, exactitatea și calitatea datelor privind pierderile

43. Băncile dispun de organizarea și de procesele necesare pentru a asigura exhaustivitatea, exactitatea și calitatea datelor privind pierderile și pentru a supune aceste date unei examinări independente.

44. BNM examinează periodic și cel puțin o dată la cinci ani calitatea datelor privind pierderile unei bănci care calculează o pierdere anuală din riscul operațional în conformitate cu pct.16. În cazul unei bănci al cărei indicator de activitate depășește 1 miliard lei moldovenești, BNM efectuează o astfel de examinare cel puțin o dată la trei ani.

Secțiunea 8. Cadrul de gestionare a riscului operațional

45. Fără a aduce atingere prevederilor Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr.322/2018, băncile urmează să dispună de:

- 45.1. un sistem bine documentat de evaluare și gestionare a riscului operațional, care este strâns integrat în procesele de gestionare zilnică a riscurilor, face parte integrantă din procesul de monitorizare și control al profilului de risc operațional al băncii și pentru care au fost atribuite responsabilități clare; sistemul de evaluare și de gestionare a riscului operațional identifică expunerile băncii la riscul operațional și urmărește datele relevante privind riscul operațional, inclusiv datele privind pierderile semnificative;
- 45.2. o funcție de gestionare a riscului operațional care este independentă de unitățile operaționale ale băncii;
- 45.3. un sistem de raportare către conducerea superioară care permite transmiterea de rapoarte privind riscul operațional către funcțiile relevante din cadrul băncii;
- 45.4. un sistem de monitorizare și raportare periodică a expunerilor la riscul operațional și a pierderilor înregistrate, precum și proceduri pentru luarea măsurilor corective adecvate;
- 45.5. practici de asigurare a conformității și politici de tratare a cazurilor de neconformitate;
- 45.6. examinări periodice ale proceselor și sistemelor de gestionare și evaluare a riscului operațional ale băncii, efectuate de auditori interni sau externi care dețin cunoștințele necesare;
- 45.7. procese interne de validare care funcționează în mod corect și eficace;
- 45.8. fluxuri și procese de date transparente și accesibile asociate sistemului de evaluare a riscului operațional al băncii.

Secțiunea 9. Clasificarea evenimentelor de pierdere

46. Evenimentele de pierdere menționate la pct.26 sunt următoarele:

Tabel

Categoria de evenimente	Definiție
Fraudă internă	Pierderi rezultate din acțiuni de genul celor comise cu intenția de fraudare, de însușire frauduloasă de bunuri sau de eludare a reglementărilor, legislației sau politicii băncii, excluzând evenimentele de discriminare sau încălcare a principiilor diversității, în care este implicată cel puțin o persoană din interiorul acesteia;
Fraudă externă	Pierderi rezultate din acțiuni de genul celor comise cu intenția de fraudare, de însușire frauduloasă de bunuri sau de eludare a legislației, comise de un terț.
Practici de angajare și siguranța la locul de muncă	Pierderi rezultate din acțiuni contrare dispozițiilor legislației și convențiilor în materie de ocupare a forței de muncă, sănătate și siguranță la locul de muncă, din plata de daune pentru vătămări corporale sau din evenimente de discriminare sau de încălcare a principiilor diversității
Clienți, produse și practici comerciale	Pierderi rezultate din încălcarea neintenționată sau din neglijență a obligațiilor profesionale față de clienți (inclusiv cele privind încrederea/siguranța și cele privind adecvarea serviciilor) sau din natura sau caracteristicile unui produs

Pagube asupra activelor corporale	Pierderi rezultate din distrugerea sau deteriorarea activelor corporale în urma catastrofelor naturale sau a altor evenimente
Înteruperea activității și funcționarea neadecvată a sistemelor	Pierderi rezultate din întreruperi ale activității sau funcționarea neadecvată a sistemelor
Executarea, livrarea și gestiunea proceselor	Pierderi datorate procesării neadecvate a tranzacțiilor sau gestiunii necorespunzătoare a proceselor; pierderi din relațiile cu partenerii de afaceri și cu furnizorii

CAPITOLUL IV

PROCEDURA DE EMITERE DE CĂTRE BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI A APROBĂRILOR PREALABILE

47. Prezentul capitol se aplică aprobărilor prealabile emise de către BNM potrivit pct.15 și 39. Pentru eliberarea aprobării prealabile, banca înaintează către BNM o cerere la care se anexează documentele și informațiile care confirmă îndeplinirea de către bancă a condițiilor stabilite la punctele respective.

48. Cererile pentru eliberarea aprobărilor prealabile emise de către BNM potrivit pct.15 și 39, precum și documentele și informațiile care confirmă îndeplinirea de către bancă a condițiilor stabilite la punctele respective se prezintă la BNM în limba română și se semnează de către persoana împuternicită de bancă.

49. În cazul în care documentele și/sau informațiile prezentate de către bancă nu corespund pct.47 și 48, BNM înștiințează în scris banca despre acest fapt în termen de 5 zile lucrătoare de la data depunerii cererii. Banca, în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării scrisorii BNM, completează și prezintă la BNM documentele și/sau informațiile care lipsesc.

50. În cazul în care banca nu completează în termenul prevăzut la pct.49 setul de documente și informații, BNM informează banca despre încetarea procedurii administrative în termen de 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului acordat.

51. În termen de 60 de zile lucrătoare de la data primirii setului complet de documente și informații în conformitate cu prezentul capitol, BNM eliberează aprobarea prealabilă corespunzătoare sau respinge cererea, informând în scris banca despre decizia sa. Dacă este necesară o examinare suplimentară sau este nevoie de mai mult timp pentru prelucrarea informațiilor și documentelor, termenul poate fi prelungit cu cel mult 30 de zile lucrătoare, cu notificarea băncii.

52. În cazul în care documentele și informațiile prezentate conform prezentul capitol sunt insuficiente pentru a lua o decizie cu privire la cererea de aprobare prealabilă în contextul pct.47, BNM este în drept să solicite prezentarea documentelor și a informațiilor suplimentare.

53. Banca este obligată să prezinte informațiile și documentele suplimentare în termenul indicat de BNM, perioadă pe parcursul căreia termenul prevăzut la pct.51 se suspendă.

54. În caz de respingere a cererii pentru obținerea aprobării prealabile, se vor indica temeiurile în baza cărora se respinge cererea. Drept temei de respingere a cererii pentru obținerea aprobării prealabile a BNM sunt considerate următoarele:

54.1. neîndeplinirea condițiilor stabilite pentru obținerea aprobării prealabile respective, după caz și/sau

54.2. prezentarea la BNM a informației eronate, neautentice și/sau contradictorii;

54.3. neprezentarea documentelor și informațiilor care confirmă întrunirea de către bancă a condițiilor stabilite pentru obținerea aprobării prealabile respective.

55. Banca este în drept să aplice prevederile stabilite în aprobările prealabile începând cu data eliberării aprobării prealabile.